

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 318

Nr 58/59 - grudzień
2017 r.

**ŚWIĄT
RADOSNYCH,
CIEPŁYCH,
SERDECZNYCH,
A TAKŻE WIELU
PREZENTÓW POD
CHOINKĄ**

**życzy
Redakcja**

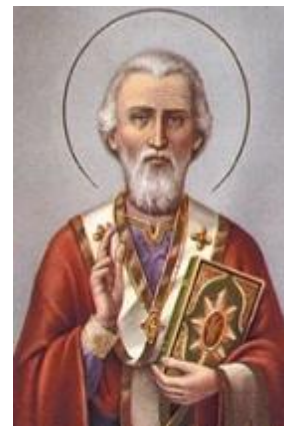

„Mikołajki” Dorota Gellner

W kapeluszu ze wstążkami
biegnie Zima ulicami.
W srebrnych dłoniach ma koszyczek,
a w koszyku mnóstwo życzeń.

- Dokąd biegiesz, zimo biała?
- Do każdego Mikołaja!
Do tych zwykłych i Tych Świętych – wszystkim dzisiaj dam prezenty.
- A jakie?
- Lukrowaną laseczkę, czapkę ze szklanym dzwoneczkiem,
jeden lodowy kwiatek, brodę z cukrowej waty ...
- I co jeszcze?
- Pomponik niebieski, kota, co cicho mruczy,
trzy oswojone bajki – dla wszystkich Mikołajów - Mikołajki.

* Adres domu Świętego Mikołaja:
*Santa Claus' Office
FIN-96930 Napapiiri
Rovaniemi
Finland*

W większej części Europy, w tym w Polsce, dzień Świętego Mikołaja obchodzony jest tradycyjnie 6 grudnia jako wspomnienie świętego Mikołaja, biskupa Miry.

Święty Mikołaj, biskup Miry, ze względu na przypisywane mu legendą uczynki (m.in. cały majątek rozdał biednym), został pierwowzorem postaci rozdającej prezenty dzieciom. Przedstawiany jako starzec z okazałą brodą, często w infule i pastorałem, z workiem prezentów i pękiem różg w ręce. 6 grudnia (w rocznicę śmierci świętego) grzecznym dzieciom przynosi prezenty (zwykle słodczyce), a niegrzecznym (na ostrzeżenie) różgę.

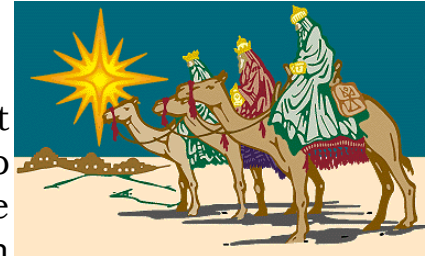
Początkowo Święty Mikołaj przybywał z południa. W średniowiecznym Amsterdamie przypluwał żaglowcem z dalekich ciepłych mórz, a wór z prezentami niósł ciemnoskóry sługa.

Człowiek z ciepłych krajów nie bardzo pasował do zaśnieżonego zimowego pejzażu. Toteż obecnie w naszej kulturze to postać starszego mężczyzny z brodą ubranego w czerwony strój, który wedle różnych legend i bajek w okresie świąt Bożego Narodzenia rozwozi dzieciom prezenty saniami ciągniętymi przez zaprzęg reniferów. Według różnych wersji zamieszkuje wraz z grupą elfów Laponię lub biegun północny. Forma tej postaci wywodzi się z kultury brytyjskiej i amerykańskiej, gdzie jest jedną z atrakcji bożonarodzeniowych.

Obecnie praktycznie zastąpił on w powszechnej świadomości tradycyjny wizerunek świętego Mikołaja biskupa.

BOŻE NARODZENIE obok Wielkanocy jest najuroczyściej obchodzonym świętem. Jest to święto rodzinne, przeważnie spędzane w gronie najbliższych ludzi - sięga tradycjami dawnych czasów. Zachowały się nawet ślady obrzędów z czasów słowiańskich.

Do wieczerzy wigilijnej zasiadano po zapadnięciu zmroku, z chwilą ukazania się pierwszej gwiazdy (pilnie wypatrywanej przez dzieci). Zaczynano od dzielenia się opłatkiem połączonym ze składaniem sobie życzeń. Piękny ten zwyczaj zachował się w Polsce do czasów obecnych. Dla dzieci jest to chyba najpiękniejszy wieczór w roku, gdy pod pięknie ubraną choinką, w świetle kolorowych światełek, znajdują prezenty, o których marzyły.

Niektóre obyczaje, charakterystyczne dla polskiego Bożego Narodzenia:

Na wsi stawiano kiedyś często niewymłócone snopy zboża w czerech katach izby, w której odbywała się wigilijna wieczerza. Wierzono również, że o północy zwierzęta rozmawiają ludzkim językiem, lecz podsłuchanie takiej rozmowy nie przynosiło szczęścia.

Powszechnym obyczajem jest kładzenie siana pod obrus, którym nakryto stół wigilijny.

DZIELNIE SIE OPLATKIEM

Najważniejszym i najbardziej wzruszającym momentem było i jest dzielenie się poświęconym opłatkiem. Staropolskie opłatki były różnokolorowe i bardzo ozdobne. Dziś opłatki są białe i ozdobnie wytłaczane. Nazwa "opłatek" pochodzi od łacińskiego słowa "oblatum", czyli dar ofiarny. Opłatki, jakie my dziś znamy pierwsi zaczęli wypiekać zakonnicy z klasztoru benedyktyńskiego we Francji. Stamtąd zwyczaj ten rozpowszechnił się na całą Europę i wraz z chrześcijaństwem przybył także do Polski. Pięknym staropolskim zwyczajem jest zapraszanie na Wigilię ludzi samotnych - tak, aby w ten wieczór nikt nie był opuszczony i smutny.

Tradycje wigilijne

Boże Narodzenie kojarzy się nam z choinką, prezentami, wigilijnym stołem oraz zapachami smacznych potraw. Zwłaszcza z Wigilią łączy się wiele tradycyjnych obyczajów.

Na polskim wigilijnym stole, okrytym białym obrusem, nie może zabraknąć dwunastu dań bezmięśnych. Dlaczego taka liczba? Według tradycji chrześcijańskiej potrawy symbolizowały dwunastu apostołów. Natomiast według wierzeń ludowych nawiązywały do liczby miesięcy w roku. Dzień Wigilii jest bardzo ważny, ponieważ według wierzeń kolejne dni w roku będą takie jak ten. Dlatego wszystkie czynności należy wykonywać dokładnie, starannie i z uśmiechem na twarzy.

Wigilia to w polskiej tradycji najbardziej wzruszający wieczór w roku. Kiedy pojawia się pierwsza gwiazdka na zimowym niebie – symboliczna bliźniaczka Gwiazdy Betlejemskiej, zasiadamy w uroczystym nastroju do pięknie zastawionego stołu, na którym królują potrawy tradycyjne:

1. Śledź na różne sposoby (po szubą, w sosie śmietanowym, w oleju, pod pierzynką, z rodzynkami),
2. Karp na różne sposoby (smażony, w galarecie, po żydowsku, w sosie miodowym, faszerowany),
3. Kluski z makiem, cukrem i miodem,
4. Zupa grzybowa lub sos grzybowy,
5. Barszcz z uszkami / zupa owocowa / zupa rybna (w zależności od regionu),
6. Kapusta z grochem / kapusta z grzybami,
7. Kompot z suszonych owoców z chałką lub bez,
8. Pierogi z kapustą i grzybami,
9. Kutia,
10. Ryba po grecku,
11. Sernik,
12. Makowiec.

Starszy mężczyzna z długą, białą brodą, ubrany w czerwony strój, roznoszący dzieciom prezenty – to nie od dziś znana nam postać Świętego Mikołaja. Jednak czy znamy jego historię?

Polska Wigilia zawsze rozpoczyna się łamaniem opłatka i życzeniami.

Oprócz symbolu pojednania, zgody i wybaczenia win, przełamywanie się opłatkiem wróżyło dostatek chleba w rodzinie. Kulebiaki, groch, kapusta, bigos często pojawiały się obok rybnych zup i potraw na świątecznych stołach. Nieprzypadkowo. Groch miał chronić przed świerzbem. Mak, tak często goszczący w tradycyjnych daniach, miał sprawiać, że domownikom i zwierzętom służba boża nie jawiła się jako przykry obowiązek.

Jak powszechnie wiadomo, ze Świątami Bożego Narodzenia wiąże się wiele tradycji i obyczajów. Oto niektóre z nich:

1. Przystrajanie choinki,
2. W Krakowie do dziś – tradycja budowania pięknych szopek, konkurs szopek,
3. Wypatrywanie pierwszej gwiazdki,
4. Przed wieczerzą wigilijną – dzielenie się opłatkiem i składanie życzeń,
5. Dzielenie się opłatkiem ze zwierzętami, które tej nocy mówią ludzkim głosem,
6. Nakrywanie do stołu – dodatkowe nakrycie dla zbłąkanego wędrowca,
7. Podanie 12 potraw postnych,
8. Wspólne śpiewanie kołęd,
9. Znajdowanie prezentów pod choinką,
10. O północy wspólna wyprawa do kościoła na Pasterkę,
11. Do portfela należy wrzucić łuskę z wigilijnego karpia, by zapewnić sobie dobrobyt na cały rok,
12. Kolędnicy: w Święta Bożego Narodzenia, jeszcze w połowie XX wieku, chodzili przebierańcy z gwiazdą, aniołem, diabłem, Herodem i odgrywali uliczne przedstawienia.

KOLEDA

Nierozłącznym elementem Świąt Bożego Narodzenia jest kolęda. Nazwa kolęda wywodzi się od słowa "calendae", tak bowiem Rzymianie nazywali początek każdego miesiąca. Z biegiem czasu kolędą zwano nie tylko pieśń na Boże Narodzenie, ale także zwyczaj chodzenia po domach z życzeniami świąteczno - noworocznymi czy odwiedzanie przez kapłana parafian w ich domach. Najdawniejsze kolędy, które znamy, pochodzą z wieku XV, a najpopularniejsza z nich to kolęda "Anioł pasterzom mówił". Kolędy nigdy nie poszły w zapomnienie, bo śpiewali je z ochotą wszyscy, młodzi i starzy, przekazywano je z pokolenia na pokolenie, a gdy wynaleziono druk, drukowano je i zbiory takich kolęd i pastorałek zwano "kantyczkami". Kolejne wieki przyniosły nowe kolędy, a największy ich rozkwit datuje się na wiek XVII i XVIII. Wówczas powstały znane do dziś kolędy, jak: "Wśród nocnej ciszy", "Lulajże Jezuniu", "Bóg się rodzi" i inne.

JASEŁKA

Pierwsze jasełka urządził dawno temu, w roku 1223, wielki miłośnik Dzieciątka Jezus - św. Franciszek z Asyżu w skalnej grocie w Greccio. Ojcowie i bracia z Zakonu zwyczaj ten ponieśli na cały świat, w tym także do Polski, gdzie już pod koniec XIII wieku pojawiły się figury przedstawiające całą scenę Bożego Narodzenia.

CHOINKA

Na wigilię Bożego Narodzenia niemal każda polska rodzina umieszcza w swoim mieszkaniu i dekoruje choinkę. Jest to jedna z najmłodszych tradycji wigilijnych. Choinka w obecnej formie przyjęła się w Polsce dopiero w XVIII w. i zwyczaj ten przeniósł się z Niemiec. Na choince nie może zabraknąć jabłek, bo właśnie te owoce były na owym biblijnym drzewie, a ponadto jabłko symbolizuje zdrowie.

Wśród iglastych gałązek wiją się łańcuchy, lekkie, słomkowe i bibułkowe, są pamiątka po wężu-kusicielu. Gwiazda na szczycie drzewka symbolizuje gwiazdę betlejemską, która wiodła Trzech Króli

do Dzieciątka Jezus. Na choinkach wieszano także w piernikowe figurki ludzi i zwierząt, lukrowane kolorowo, posypane makiem. Święty Mikołaj i przepiękne anioły były zazwyczaj tu szczególnie okazałymi ozdobami.

ŚW. MIKOŁAJ

Uwielbiają go wszyscy - dorośli i dzieci, bogaci i biedni, mieszkańcy dużych miast i małych miasteczek. Święty Mikołaj odwiedza nas 6 grudnia lub w wieczór wigilijny.

Święty Mikołaj urodził się ok. 270 roku w bogatej kupieckiej rodzinie zamieszkałej w mieście Patara w Licji (prowincja Azji Mniejszej) należącej wówczas do Cesarstwa Rzymskiego. Od młodości wyróżniał się nie tylko pobożnością, ale także wielkim altruizmem. Po śmierci rodziców chętnie dzielił się z potrzebującymi swoim wielkim, odziedziczonym majątkiem. Dzięki swojemu stryjowi został kapłanem. Stał się symbolem ofiarności i poświęcenia dla innych i dlatego może być pierwowzorem Świętego Mikołaja, który obdarowuje dzieci. W dzisiejszych czasach mówi się, że mieszka on za kołem podbiegunowym, w wiosce Rovaniemi w Laponii (Norwegia) i stamtąd saniami ciągniętymi przez renifery rozwozi w wigilijną noc prezenty pod choinki na całym świecie. Jeszcze nie tak dawno do polskich dzieci przychodził w asyście anioła i diabła. Anioł rozdawał grzecznym maluchom słodczyce, a niegrzecznym diabeł wręczał różgi.

SPOSÓB NA PREZENTY

Jeśli wszystkie dzieci potrafią się zgodnie bawić i są grzeczne - na pewno pod choinką znajdą mnóstwo prezentów.

TEGO WAM ŻYCZYMY.

A tymczasem pokolorujcie obrazek tak, aby wasza choinka była najpiękniejsza

